

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH220057
NAZWA OBSZARU Ostoja Zapceńska

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH220057	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Ostoja Zapceńska

1.4. Data opracowania 2008-08	1.5. Data aktualizacji 2014-04
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres: Polska Wawelska 52/54 Warszawa 00-922
Adres e-mail: kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW: 2009-10
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*): 2011-03
Data objęcia obszaru ochroną SOO: Brak danych

2. POŁOŻENIE OBSZARU

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

[Powrót](#)

Długość geograficzna

17.4599

Szerokość geograficzna

54.002

2.2. Powierzchnia [ha]:

3804.86

2.3. Obszar morski [%]

0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2

Nazwa regionu

PL63	Pomorskie
------	-----------

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0 %)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

[Powrót](#)

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
3110			114.64		M	A	C	B	B
3140			154.72		M	B	C	B	C
3150			71.6		M	A	C	B	C
3160			14.54		M	A	C	A	B
3260			17.59		M	A	C	B	C
4030			2.63		M	D			
6510			131.18		M	D			
7110			1.52		M	B	C	B	C
7140			79.55		M	A	C	A	B
7230			65.15		M	A	C	A	B
9190			1.99		M	D			
91D0			86.45		M	A	C	B	B
91E0			20.78		M	B	C	B	C

91T0		40.89		M	B		C		B	C
------	--	-------	--	---	---	--	---	--	---	---

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Gatunki			Populacja na obszarze							Ocena obszaru				
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ	Wielkość		Jednostka	Kategoria	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Min	Maks		C R V P		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
A	1188	Bombina bombina			p				C	M	C	A	C	C
M	1337	Castor fiber			p					M	C	A	C	C
P	1393	Drepanocladus vernicosus			p					M	C	A	C	B
P	1903	Liparis loeselii			p	500				M	B	A	C	A
P	1831	Luronium natans			p					M	C	B	C	C
M	1355	Lutra lutra			p					M	C	A	C	C
P	1528	Saxifraga hirculus			p	50				M	C	A	C	A

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

[Powrót](#)

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N17	63.66
N07	0.94
N16	1.67
N10	7.42
N19	2.54
N06	8.67
N12	15.1
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Ostoja obejmuje fragment równiny sandrowej pociętej rynnami polodowcowymi i północno-zachodni skraj kompleksu leśnego Borów Tucholskich. Ogólny krajobraz ma charakter mozaiki z dominacją borów sosnowych, z udziałem gruntów ornyc, wykorzystywanych często do uprawy gryki, a także użytków zielonych i ekosystemów bagiennych i wodnych - skoncentrowanych w zagłębieniach wytopiskowych i rynnach polodowcowych. Dla regionu charakterystyczna jest rozproszona, pojedyncza zabudowa. Wyjątkowa jest tu koncentracja cennych ekosystemów wodnych i wodno-blotnych. W ostoi są trzy jeziora lobeliowe (dwa dobrze zachowane - Kiedrowickie i Czarne, ze stanowiskami elizmy wodnej), co najmniej trzy jeziora ramieniowe), kilkanaście akwenów eutroficznyc i ponad 20 jeziorek dystroficznych! Podobnie dużej jest zróżnicowanie torfowisk - w ostoi jest co najmniej kilka bardzo interesujących obiektów z torfowiskami soligenicznymi, często należącymi do typu siedliska 7230; jedno z nich - Mechowisko Radość k. Lubonia, z bardzo bogatymi populacjami lipiennika i skalnicy torfowiskowej, należy do najcenniejszych elementów przyrodniczych Pomorza. Bardzo dobrze wykształcone są też torfowiska przejściowe, często o charakterze pła przy jeziorkach dystroficznych.

W obszarze znajduje się znaczna część biegu włosienicznikowej rzeki Kłonecznica - jest to prawy dopływ Zbrzycy o długości 27 kilometrów. Rzeka ma swoje źródła w okolicy wsi Studzienice (poza Ostoją Zapceńską). Jest to rzeka o bystrym nurcie, w dolnym przyujściowym biegu o charakterze rzeki górskiej. Jest szlakiem kajakowym, dość jednak uciążliwym i nie zawsze wystarczająco bogatym w wodę.

Cenne siedliska przyrodnicze są rozproszone w krajobrazie ostoi tworząc "wyspy" wśród borów sosnowyc i pól gryki - jednak cechą całego krajobrazu jest liczne, choć małopowierzchniowe, występowanie tych siedlisk. Ostoja została wyznaczona jako obszar wybitnego skupiania się wystąpień siedlisk chronionych.

Z muraw nad jeziorem Kiedrowickim podawane było występowanie *Botrychium simplex* - było to jedno z dwóch ostatnich stanowisk tego gatunku w Polsce !

4.2. Jakość i znaczenie

Wyjątkowe duże zróżnicowanie dobrze zachowanych torfowisk. Jedno z nich - Mechowisko Radość - należy do najlepiej zachowanych i najciekawszych torfowisk alkalicznyc na całym Pomorzu. Największa populacja skalnicy torfowiskowej *Saxifarga hirculus* na zachód od Wisły. Największe w regionie zasoby lipiennika Loesela. Bardzo dobrze zachowane jeziorka dystroficzne i przylegające do nich pła mszarne.

Duża różnorodność dobrze zachowanych jezior, od eutroficznyc, przez ramieniowe jeziora mezotroficzne, po jeziora lobeliowe (m. in. z elizmą wodną - dwa stanowiska podane w niedawnej literaturze). Istotne w skali regionu rzeki włosienicznikowe (Kłonecznica i jej dopływy), w całości zasiedlone przez wydrę.

Lokalnie istotne zasoby borów i brzezin bagiennyc (w tym w interesujących, nietypowych położeniach terenowyc - w dolinie rzecznej). Lokalnie istotne zasoby borów chrobotkowyc.

Pod nazwą "Ostoj Zapceńska i Sandr Brdy - część północna" obszar ten, wraz z północą częścią Wielkiego Sandru Brdy, został zaproponowany (Kucharski i in. 2008) na Czerwonej Liście Obszarów Wodno-Blotnych w Polsce i potencjalnie do ujęcia w Spisie Obszarów Wodno-Blotnych Ramsar.

Z muraw nad jeziorem Kiedrowickim podawane było występowanie *Botrychium simplex* - było to jedno z dwóch

ostatnich stanowisk tego gatunku w Polsce ! Wymaga sprawdzenia, czy jeszcze się na nim nie odnajdzie ! (nie było to możliwe podczas inwentaryzacji obszaru w roku 2008, ponieważ termin zlecenia rozbiegał się z fenologią tego gatunku).

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
M	E01.03		i
M	E01		o
L	A04.03		i
M	C01.03		i
L	J02.03		i
M	F01		i
L	B02.01		i
L	B01		i
L	A01		i
M	X		b
M	B		i
L	F02.03		i
M	G02		i
M	B		o
L	F03.01		i
L	B02.04		i
Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
M	B		i
L	A04		i
L	A03		i
M	B		o
L	F02.03		i
M	X		b
L	B02.01		i
M	E01.03		i
L	F03.01		i
L	A01		i

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie

kwasów/zakwaszenie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,
 O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.
 i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednoczesne.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		100
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

Inwentaryzacja przyrodnicza Natura 2000 w Lasach Państwowych 2007 Nadleśnictwo Osusznica

Inwentaryzacja przyrodnicza Natura 2000 w Lasach Państwowych 2007 Nadleśnictwo Przymuszewo

Kraska M., Piotrowski R., Klimaszyk P. 1996. Jeziora lobeliowe w Polsce. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 5-25. 52,3:

Kucharski i in 2008 Wdrożenie zobowiązań wynikających z postanowień Konwencji Ramsarskiej oraz rezolucji przyjętych na konferencjach Państw Stron Konwencji Ramsarskiej. Etap III - Czerwona lista obszarów wodno-błotnych w Polsce manuskrypt

Kujawa-Pawlaczyk J., Pawlaczyk P., Stańko R. 2009 Wniosek o uznanie za rezerwat przyrody torfowiska "Mechowisko Radość" w Gm Lipnica i ndl. Osusznica manuskrypt - w przygotowaniu

Kujawa-Pawlaczyk J., Pawlaczyk P. 2008 *Liparis loeseli* - karta monitoringu na stanowisku / w obszarze. Ostoja Zapceńska Baza danych monitoringu Natura 2000, IOP

Kujawa-Pawlaczyk J., Pawlaczyk P. 2008 *Saxifraga hirculus* - karta monitoringu na stanowisku / w obszarze. Ostoja Zapceńska Baza danych monitoringu Natura 2000, IOP

Kujawa-Pawlaczyk J., Pawlaczyk P., Stańko R. 2008 Weryfikacja wybranych potencjalnych obszarów Natura 2000 w woj. pomorskim [w tym wstępna mapa siedlisk przyrodniczych i siedlisk roślin Natura 2000 w ostoi, w formie warstw GIS]

Szmeja J. 1996. Rejestr polskich jezior lobeliowych. *Fragm. Flor. Geobot.* 3.

Szmeja J. 2001 *Luronium natans* (L.) Raf. (p. 395-396). [W:] R. Kaźmierczakowa, K. Zarzycki (red.) *Polska Czerwona Księga Roślin* Instytut Botaniki PAN i Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków

Szmeja J. 2007 Projekt raportu z wyników monitoringu elismy wodnej 1831 *Luronium natans*, zgodnie z artykułem 11 Dyrektywy Siedliskowej, w regionie biogeograficznym kontynentalnym. W: Cierlik G. i in. 2007 - Projekty raportów dla Komisji Europejskiej...

Żukowski W. 2001 Botrychium simplex E. Hitchc. - Podejrzon pojedynczy. W: R. Kaźmierczakowa, K. Zarzycki (red.) Polska Czerwona Księga Roślin Instytut Botaniki PAN i Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków

Żukowski W. 2004 Botrychium simplex . - Podejrzon pojedynczy. W: Sudnik-Wójcikowska B., Werblan H. 2004. Gatunki roślin. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 - podręcznik metodyczny. Tom 9 Ministerstwo Środowiska, Warszawa

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

[Powrót](#)

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL03	1.67				

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL03	Zaborski Park Krajobrazowy	*	1.67

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

[Powrót](#)

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku
Adres:	Polska Chmielna 54/57 80-748 Gdańsk
Adres e-mail:	wsr@gdansk.uw.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☐	Tak
☐	Nie, ale jest w przygotowaniu
☒	Nie

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH220057

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

Tak Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)